

Sjötta stig

Sjötta stigsprófið á fiðlu er þeytt eftir að nemandi hefur náð eftirfarandi hæfniviðmiðum og hefur undirbúið hæfileg prófverkefni. Ætlast er til þess að nemendur í sjötta stigi stundi nám í tónfræðigreinum á framhaldsstigi í samráði við kennara og skólustjóra. Nemendur í sjötta stigi eiga að kaupa æfingabækur og nótur í samræmi við fyrirmæli kennara.

Við lok sjötta stigs eiga fiðlunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan hátt þegar leikið er á hljóðfærið.
- hafi náð mjög góðum tókum á eðlilegri og vel þjálfaðri stöðu beggja handa og samhæfðum hreyfingum.
- sýni leikni og hraða í mismunandi bogastrokum.
- ráði yfir þjálum bogaskiptum, strengjaskiptum og stillingaskiptum.
- beiti lipurri, jafnri og styrkri fingrataekni og hafi töluverðan hraða á valdi sínu.
- hafi gott vald á tvígripum í þríundum, ferundum, sexundum, áttundum og tíundum.
- hafi kynnst öðrum tvígripum.
- geti leikið tvígrip uppi í efstu stillingum og sýni mýkt í stillinga-, strengja- og bogaskiptum.
- hafi náð mjög góðum tókum á inntónun.
- sýni fjölbreytta notkun vibrato með hliðsjón af stíl.
- ráði yfir víðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði hljóðfærisins.
- geti dregið fram andstæður og ólík blæbrigði og beitt til þess viðeigandi bogatækni.
- hafi öðlast mjög gott hrynskyn.
- hafi mjög góð tök á nótnalestri miðað við kröfur þessa námsáfanga.
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við í seinni hluta miðnáms.
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar.
- hafi lagt stund á ýmiskonar samleik, þ.m.t. kammertónlist og hljómsveitarleik.
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna.
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna.
- geti leikið krómatiskan tónstiga á öllu tónsviði fiðlunnar.
- hafi þjálfast í leik allra dúrtónstiga, hljómhæfra og laghæfra molltónstiga, fjórar áttundir þar sem mögulegt er, annars þrjár áttundir.
- hafi þjálfast í leik hljómaraða sem tengjast öllum dúr- og molltöntegundum, sbr. dæmi á bls. 32–33 í greinanámskrá fyrir strokhljóðfæri. Leika skal alla hljóma hvarra raðar frá grunntóni fyrsta hljóms. Í hverri hljómaröð skulu vera eftirfarandi hljómar: i, I, βVI, I+, vi, i^{°7}, V⁷/IV.
- hafi þjálfast í leik flaututóna í dúr og moll á öllu tónsviði fiðlunnar.
- hafi þjálfast í leik gangandi þríunda í dúr og moll.
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á sjötta stigsprófi samkvæmt þessari námskrá.

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Uppsetning sjötta stigsprófs og vægi prófþátta

Prófþættir á sjötta stigsprófi eru níu. Nemendur þurfa að fá einkunnina 6,0 á prófinu í heild til þess að standast það.

1. Tónstigar og hljómar (15 stig)

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma:

- krómátískan tónstiga, þrjár áttundir
- hljómaraðir sem tengjast þeim dúr- og molltónstigum sem valdir eru til prófs, þrjár áttundir, sbr. dæmi á bls. 32–33 í greinanámskrá fyrir strokhljóðfæri. Leika skal alla hljóma frá grunntóni upphafshljóms. Í hverri hljómaröð skulu vera eftirfarandi hljómar: i, I, βVI, I+, vi, i^{°7}, V⁷/IV.
- einn dúrtónstiga, fjórar áttundir
- einn molltónstiga, hljómhæfan og laghæfan, fjórar áttundir
- einn dúr- eða molltónstiga í flaututónum, tvær áttundir
- gangandi þríundir í þeim dúr- og molltóntegundum sem valdar eru til prófs, þrjár áttundir
- tvígríp:
 - þríundir, sexundir og áttundir í einni dúr- og einni molltóntegund, hljómhæfri og laghæfri, tvær áttundir
 - tíundir í einni dúr- eða molltóntegund, eina áttund

Leikmáti:

- fjölbreytni í bogatækni
- fjölbreytni í hraðavali
- hraðasti tónstigin eigi hægar en M.M. $\theta = 120$, miðað við að leiknar séu sextándaþáttsnótur
- tvígríp legato, þ.e. binda tvær til fjórar nótur, u.þ.b. á hraðanum M.M. $\theta = 72$, miðað við að leiknar séu áttundaþáttsnótur

Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

2. Æfing / Etýða (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

3. Útdrættir úr hljómsveitarverkum (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri.

Velja skal staði úr a.m.k. þremur tónverkum.

4. Verk 1 (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri. Verk þurfa að vera ólík.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

5. Verk 2 (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri. Verk þurfa að vera ólík.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

6. Verk 3 (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri. Verk þurfa að vera ólík.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

7. Val (10 stig)

Nemandi velji eitt eftirtalinna viðfangsefna:

- a. Leika verk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur framhaldsprófsverkefni.
- b. Leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki.

8. Lestur af blaði (10 stig)

Verkefni sambærilegt þeim sem fengist var við í seinni hluta miðnáms.

9. Heildarsvipur (5 stig)

Mat prófdómara á heildarsvip prófs. Getur tekið til ýmissa þátta, en þar á meðal eru tilfinning fyrir túlkun og hendingamótun, blæbrigði og andstæður, þekking og skilningur á stíl, tilfinning fyrir samleik, öruggur og sannfærandi leikur, persónuleg tjáning og viðeigandi framkoma.

Framhaldspróf

Framhaldspróf á fiðlu er þeytt eftir að nemandi hefur náð eftirfarandi hæfniviðmiðum og hefur undirbúið hæfileg prófverkefni. Framhaldspróf eru aðeins dæmd af Prófanefnd tónlistarskóla og kemur prófdómari á vegum hennar alla jafna árlega til þess að dæma próf í skólanum.

Framhaldsprófið telst fullgilt aðeins ef nemandi lýkur einnig **tónfræðigreinum á framhaldsstigi** og **framhaldsprófstónleikum** og aðeins þá fæst afhent prófskírteini frá Prófanefnd. Ætlast er til þess að nemendur eigi æfingabækur og nótur í samræmi við fyrirmæli kennara.

Við lok framhaldsnáms eiga fiðlunemendur að hafa náð eftirfarandi markmiðum:

Nemandi

- beiti líkamanum á eðlilegan hátt þegar leikið er á hljóðfærið.
- hafi náð mjög góðum tókum á eðlilegri og vel þjálfaðri stöðu beggja handa og samhæfðum hreyfingum.
- sýni leikni og hraða í mismunandi bogastrokum.
- ráði yfir þjálum bogaskiptum, strengjaskiptum og stillingaskiptum.
- beiti lipurri, jafnri og styrkri fingratækni og hafi mikinn hraða á valdi sínu.
- hafi mjög gott vald á tvígripum í þríundum, ferundum, sexundum, áttundum og tíundum.
- hafi kynnst öllum öðrum tvígripum.
- geti leikið tvígrip uppi í efstu stillingum og sýni mýkt í stillinga-, strengja- og bogaskiptum.
- hafi náð mjög góðum tókum á inntónun.
- sýni fjölbreytta notkun vibrato með hliðsjón af stíl.
- ráði yfir víðu styrkleikasviði hvar sem er á tónsviði hljóðfærisins.
- geti dregið fram andstæður og ólík blæbrigði og beitt til þess viðeigandi bogatækni.
- hafi öðlast mjög gott hrynskyn.
- hafi mjög góð tók á nótnalestri miðað við kröfur þessa námsáfangs.
- geti lesið og leikið án undirbúnings verkefni sambærileg þeim sem fengist var við á miðprófi.
- hafi fengið reglulega þjálfun í að leika utanbókar.
- hafi lagt stund á ýmiskonar samleik, þ.m.t. kammertónlist og hljómsveitarleik.
- hafi farið yfir viðunandi fjölda verkefna.
- hafi fengist við fjölbreytt úrval verkefna.
- geti leikið krómatískan tónstiga á öllu tónsviði fiðlunnar.
- hafi þjálfast í leik allra dúrtónstiga, hljómhæfra og laghæfra molltónstiga, fjórar áttundir þar sem mögulegt er, annars þrjár áttundir.
- hafi þjálfast í leik hljómaraða sem tengjast öllum dúr- og molltóntegundum, sbr. dæmi á bls. 32–33 í greinanámskrá fyrir strokhljóðfæri. Leika skal alla hljóma hvernir raðar frá grunntóni fyrsta hljóms. Í hverri hljómaröð skulu vera eftirfarandi hljómar: i, I, βVI, I+, vi, i⁷, V⁷/IV.
- hafi þjálfast í leik flaututóna í dúr og moll á öllu tónsviði fiðlunnar.
- hafi þjálfast í leik gangandi þríunda í dúr og moll.
- hafi undirbúið prófverkefni til flutnings á framhaldsprófi samkvæmt aðalnámskrá tónlistarskóla.
- hafi undirbúið efnisskrá til flutnings á tónleikum samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár, bls. 41–42.

Nemandi sýni með ótvíræðum hætti:

- tilfinningu fyrir túlkun og hendingamótun
- margvísleg blæbrigði og andstæður
- þekkingu og skilning á stíl
- tilfinningu fyrir samleik
- öruggan og sannfærandi leik
- persónulega tjáningu
- viðeigandi framkomu

Uppsetning framhaldsprófs og vægi prófpátta

Prófpættir á framhaldsprófi eru níu. Nemendur þurfa að fá einkunnina 6,0 á prófinu í heild til þess að standast það.

1. Tónstigar og hljómar (15 stig)

Til prófs skal undirbúa eftirfarandi tónstiga og hljóma:

- krómátískan tónstiga, fjórar áttundir
- tvo dúrtónstiga, þrjár áttundir
- tvo molltónstiga, hljómhæfa og laghæfa, þrjár áttundir
- hljómaraðir sem tengjast þeim dúr- og molltónstigum sem valdir eru til prófs, þrjár áttundir, sbr. dæmi á bls. 32–33 í greinanámskrá fyrir strokhljóðfæri. Leika skal alla hljóma frá grunntóni upphafshljóms. Í hverri hljómaröð skulu vera eftirfarandi hljómar: i, I, βVI, I+, vi, i^{°7}, V⁷/IV.
- einn dúrtónstiga, fjórar áttundir
- einn molltónstiga, hljómhæfan og laghæfan, fjórar áttundir
- einn dúr- eða molltónstiga í flaututónum, tvær áttundir
- gangandi þríundir í þeim dúr- og molltóntegundum sem valdar eru til prófs, þrjár áttundir
- tvígrip:
 - þríundir, sexundir og áttundir í einni dúr- og einni molltóntegund, hljómhæfri og laghæfri, tvær áttundir
 - tíundir í einni dúr- eða molltóntegund, eina áttund

Leikmáti:

- fjölbreytni í bogatækni
- fjölbreytni í hraðavali
- hraðasti tónstiginn eigi hægar en M.M. $\theta = 120$, miðað við að leiknar séu sextándapartsnótur
- tvígrip legato, þ.e. binda tvær til fjórar nótur, u.þ.b. á hraðanum M.M. $\theta = 72$, miðað við að leiknar séu áttundapartsnótur

Í prófinu velur prófdómari þá tónstiga og hljóma sem leiknir eru.

2. Æfing / Etýða (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

3. Útdrættir úr hljómsveitarverkum (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri.

Velja skal staði úr a.m.k. þremur tónverkum.

4. Verk 1 (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri. Verk þurfa að vera ólík.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

5. Verk 2 (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri. Verk þurfa að vera ólík.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

6. Verk 3 (12 stig)

Í samræmi við kröfur greinanámskrár fyrir strokhljóðfæri. Verk þurfa að vera ólík.

Eitt verk eða æfingu skal leika utanbókar.

7. Val (10 stig)

Nemandi velji eitt eftirtalinna viðfangsefna:

- a. Leika verk að eigin vali af sambærilegri þyngd og önnur framhaldsprófsverkefni.
- b. Leika samleiksverk þar sem próftaki gegnir veigamiklu hlutverki.

8. Lestur af blaði (10 stig)

Verkefni sambærilegt þeim sem fengist var við á miðprófi.

9. Heildarsvipur (5 stig)

Mat prófdómara á heildarsvip prófs. Getur tekið til ýmissa þátta, en þar á meðal eru tilfinning fyrir túlkun og hendingamótun, blæbrigði og andstæður, þekking og skilningur á stíl, tilfinning fyrir samleik, öruggur og sannfærandi leikur, persónuleg tjáning og viðeigandi framkoma.

Framhaldsprófstónleikar

Að loknu framhaldsprófi í hljóðfæraleik skal nemandi leika 30–60 mínútna langa efnisskrá á tónleikum innan eða utan skólans. Prófdómari frá Prófanefnd tónlistarskólanna kemur til þess að dæma tónleikana. Fyrir frammistöðu á tónleikunum er gefin umsögn en ekki einkunn. Ekki er nauðsynlegt að halda tónleikana á sama skólaári og hljóðfæraprófið fer fram. Séu prófið og tónleikarnir haldnir á sama skólaári er heimilt að nota alla efnisskrá prófsins á tónleikunum. Fari tónleikar fram síðar skal að minnsta kosti helmingur efnisskrárinnar endurnýjaður. Gæta þarf þess að efnisskrá sé fjölbreytt og vel saman sett.